

Dosarul nr. 3ra-1064/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (I. Chirtoaca)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Mihaila, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

25 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Sveatoslav Moldovan
Maria Ghervas
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Raisa Fominih, reprezentată de avocatul Alexandru Bodrug,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Raisa Fominih împotriva Consiliului municipal Chișinău, Primăriei municipiului Chișinău, intervenienți accesorii Direcția Generală Locativ Comunală și Amenajare, Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 42 cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Raisa Fominih, a fost casată hotărârea din 27 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii acțiunii ca fiind tardive și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată, în rest, hotărârea din 27 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost menținută,

c o n s t a t ă:

La data de 25 aprilie 2019 Raisa Fominih a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău, Primăriei municipiului Chișinău, intervenienți accesorii Direcția Generală Locativ Comunală și Amenajare, Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 42 cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, este coproprietara a 3/8 cote-părți ideale din apartamentul xxxxx, în temeiul deciziei Curții Supreme de Justiție nr. 2ra-1749/09 din 21 octombrie 2009, înregistrată la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău la 14 octombrie 2010, cu număr cadastral xxxxx. După decesul lui Kruselnitckii Ghenadie, fostului proprietar a 5/8 din imobilul dat, care nu a avut succesori legali, cât și testamentari, la 08 octombrie 2015, de către biroul notarial, Inspectoratului Fiscal mun. Chișinău, i s-a eliberat certificatul de succesiune vacantă nr. 5265, înregistrat la Oficiul

Cadastral Teritorial Chişinău, la 20 noiembrie 2015, cu nr. cadastral xxxxx asupra a 5/8 cote-părți ideale din apartamentul xxxxx, astfel partea din bunul imobil nominalizat a trecut în proprietatea statului adică Primăriei mun. Chişinău.

A menţionat reclamanta că, în scopul transmiterii cu titlu oneros a 5/8 din imobilul dat la 02 martie 2016, subsemnata în ordinea art. 14 a Legii cu privire la contenciosul administrativ, a depus o cerere prealabilă, cu nr. F 1701/16 către Consiliul municipal Chişinău și Primăria mun. Chişinău, prin care a solicitat, emiterea deciziei Consiliului municipal Chişinău și transmiterea cu titlu oneros a 5/8 din apartamentul nr. xxxxx.

A precizat reclamanta că, în termenul prevăzut de lege, nu a primit nici un răspuns și prin scrisoarea Consiliului municipal Chişinău, nr. F 491/16 din 21 octombrie 2016, a fost informată că, în temeiul cererii și actelor prezentate, a fost perfectat proiectul de decizie a Consiliul municipal Chişinău „Cu privire la transmiterea a 5/8 cotă-parte din apartamentul nr. xxxxx, dnei Fominih Raisa”, însă despre rezultatul examinării proiectului în cauză și aprobarea deciziei respective va fi informată la momentul oportun.

A susținut reclamanta că, neprimind nici un răspuns, la 15 decembrie 2016 și 20 ianuarie 2017, a depus două cereri către Primăria mun. Chişinău, pentru a afla care este decizia Consiliului municipal Chişinău, la cererea prealabilă adresată, însă nu a primit nici un răspuns.

În asemenea circumstanțe, a relevat reclamanta că, la 30 martie 2017, a fost informată prin scrisoarea nr. F 491/1/16, de către șeful adjunct al Direcției Locativ Comunale a Primăriei Chişinău, precum că proiectul de decizie nu a fost acceptat spre aprobare în cadrul Direcției Generale Locativ-Comunale și Amenajare.

A evidențiat reclamanta că, scrisoarea dată nu corespunde cerințelor Legii cu privire la contenciosul administrativ, art. 14,16,19 a Legii cu privire la administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, art. 77 al Legii nr. 136 din 16 iunie 2016, privind la statutul mun. Chişinău, deoarece nu a fost respectată procedura emiterii refuzului la cererea prealabilă or, în situația creată, Consiliul municipal Chişinău urma să emită o decizie motivată.

Prin urmare, reclamanta Raisa Fominih a solicitat stabilirea ilegalității scrisorii șefului adjunct al Direcției Generale Locativ Comunale a mun. Chişinău, Munteanu Igor, comunicată la 30 martie 2017, ca fiind emisă cu încălcarea procedurii stabilite, obligarea Consiliului municipal Chişinău și Primăriei mun. Chişinău să emită o decizie motivată conform procedurii stabilite de lege, la cererea prealabilă din 02 martie 2016, cât și încasarea din contul Consiliului municipal Chişinău și Primăriei mun. Chişinău a prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei și a cheltuielilor de judecată ce urmează a fi suportate pe marginea examinării prezentei cereri.

Prin hotărârea din 27 decembrie 2018 a Judecătoriei Chişinău sediul Centru, acțiunea depusă de Raisa Fominih a fost respinsă ca fiind tardivă.

La data de 15 ianuarie 2019, Raisa Fominih a declarat apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Prin decizia din 03 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Raisa Fominih, a fost casată hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretenției cu privire la stabilirea ilegalității scrisorii șefului adjunct al Direcției Generale Locativ Comunală a mun. Chișinău, Muntean Igor, comunicată la 30 martie 2017, ca fiind tardivă și în această parte a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care pretenția dată a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

În susținerea soluției sale instanța de apel a reținut că reclamanta deține cu drept de proprietate 3/8 cote-părți din apartamentul nr. xxxxx, în baza deciziei Curții Supreme de Justiție nr. 2ra-1749/09 din 21 octombrie 2009, înregistrată la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, la 14 ianuarie 2010 (f. d. 12).

A stabilit instanța de apel că potrivit certificatului din Registrul bunurilor imobile xxxxx, eliberat la 29 martie 2016, de Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău al ÎS „Cadastru” se atestă că, statul Republica Moldova este coproprietar al 5/8 cote-părți din același bun imobil supra nominalizat, în temeiul certificatului de succesiune vacantă nr. 5265 din 08 octombrie 2015 (xxxxx), înregistrat la 20 noiembrie 2015 (f. d. 12).

La data de 02 martie 2016, Raisa Fominih a înaintat cerere prealabilă către Consiliul municipal Chișinău și Primăria mun. Chișinău, înregistrată cu nr. F-1701/16 din 02 martie 2016, prin care a solicitat, emiterea de către Consiliul municipal Chișinău a deciziei privind vânzarea a 5/8 cote-părți ideale din apartamentul nr. xxxxx (f. d. 10-11).

De asemenea, a constatat instanța de apel că, de către Direcția Generală Locativ Comunală și Amenajare a Consiliului municipal Chișinău, a fost întocmită scrisoarea nr. F-491/16 din 21 octombrie 2016, prin care Raisa Fominih a fost informată că, în temeiul cererii și actelor prezentate a fost perfectat proiectul de decizie a Consiliului municipal Chișinău „Cu privire la transmiterea a 5/8 cotă-parte din ap. xxxxx, dnei Raisa Fominih” (f. d.9).

A mai stabilit instanța de apel că, la 15 decembrie 2016, reclamanta a depus cerere către Primăria mun. Chișinău, solicitând eliberarea informației privind etapa examinării cererii sale, cu referire la transmiterea în proprietate a 5/8 cote-părți din apartamentul nr. xxxxx (f. d.8).

Ulterior, la 20 ianuarie 2017, Raisa Fominih a înaintat repetat, în adresa Primăriei mun. Chișinău și Consiliului municipal Chișinău, cerere privind eliberarea informației solicitate (f. d. 7).

Drept rezultat, Primăria mun. Chișinău a expediat reclamantei o scrisoare, prin care a fost informată că, proiectul de decizie a Consiliului municipal Chișinău „Cu privire la transmiterea a 5/8 cotă-parte din ap. xxxxx, dnei Raisa Fominih”, în rezultatul examinării, nu a fost acceptat spre aprobare de Primăria mun. Chișinău, fiind invocat că: odăile cu destinație locativă din apartamentul respectiv constituie încăperi izolate pe care sunt deschise conturi personale separate, respectiv, Raisa Fominih, fiind solitară, având înregistrat bun imobil în proprietate, dispune de norma spațiului locativ și nu necesită îmbunătățirea condițiilor de locuit, prin urmare, se consideră că, în conformitate cu Legea cu privire la locuințe în vigoare, nu are temei de a-i fi atribuită 5/8 cote-părți ideale din apartamentul cu nr. xxxxx nominalizat. (f. d. 6). Deci, prin

scrisoarea enunțată mai sus, reclamantei i s-a adus la cunoștință rezultatul examinării cererii sale.

A solicitat reclamanta/apelantă, să fie stabilit că scrisoarea șefului adjunct al Direcției Generale Locativ Comunale a mun. Chișinău, Munteanu Igor, enunțată supra și comunicată la data de 30 martie 2017, ca fiind una ilegală și emisă cu încălcarea procedurii stabilite.

La caz, instanța de apel a constatat că, scrisoarea șefului adjunct al Direcției Generale Locativ Comunale a Primăriei mun. Chișinău, Munteanu Igor, care se solicită a fi constatată ca fiind una ilegală, nu constituie un act administrativ, fiind astfel un punct de vedere, care nicidecum nu poate constitui desinestătător obiect al acțiunii în contenciosul administrativ, deoarece nu produce nici un efect juridic. Or, răspunsul autorității publice locale la cererea înaintată de către Raisa Fominih privind vânzarea apartamentului, constituie o opinie pe marginea cererii care este exceptată de la controlul legalității, prin prisma Legii contenciosului administrativ.

Aici Colegiul Civil al instanței de apel a menționat că scrisorile, adresele, corespondența și răspunsurile oferite pe marginea la atare chestiuni, nu constituie obiect în contenciosul administrativ și pe cale de consecință, instanța de judecată nu poate obliga autoritatea publică să ofere răspunsul solicitat sau informația din scrisoarea expedită pe placul solicitantului, dat fiind că aceasta nu are valoarea actului administrativ, ce ar putea fi verificat prin prisma legalității, echității și competenței.

În asemenea circumstanțe, soluția instanței de fond prin care s-a stabilit și asupra tardivității acțiunii în partea ce ține de stabilirea ilegalității scrisorii șefului adjunct al Direcției Generale Locativ Comunale a mun. Chișinău, Munteanu Igor, Colegiul o apreciază drept una eronată, dat fiind că scrisoarea dată este exceptată de la controlul legalității prin prisma Legii contenciosului administrativ, iar cerința reclamantei/apelantei de a stabili că scrisoarea dată este emisă cu încălcarea procedurii, este lipsită de temei legal și instanța de apel a respins această pretenție ca fiind neîntemeiată.

În privința pretenției cu privire la obligarea Consiliului mun. Chișinău și Primăriei mun. Chișinău să emită o decizie motivată la cererea prealabilă din 02.03.2016, Colegiul Civil al instanței de apel a constatat că, instanța de fond justificat a stabilit tardivitatea acestui capăt de cerere.

Or, din materialele cauzei instanța de apel a constatat că, la data de 02 martie 2016, Raisa Fominih a înaintat cerere prealabilă către Consiliul municipal Chișinău și Primăria mun. Chișinău, înregistrată cu nr. F-1701/16 din 02 martie 2016, prin care a solicitat emiterea de către Consiliul municipal Chișinău a deciziei privind vânzarea a 5/8 cote-părți ideale din apartamentul nr. xxxxx. Așa cum se atestă din materialele cauzei, în termen de 30 de zile, reclamanta nu a primit răspuns la cererea prealabilă, astfel că acțiunea în instanța de judecată urma a fi depusă în termen, de 30 de zile de la data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia, adică acțiunea urma fi depusă la data de 02 mai 2016. Însă, reclamanta a depus cererea de chemare în judecată la data de 25 aprilie 2017, aspect care determină cu certitudine că acțiunea nu este depusă cu omiterea termenului stabilit de lege.

La data de 05 iulie 2019 Raisa Fominih, reprezentată de avocatul Alexandru Bodrug, a depus cerere de recurs, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel, deoarece instanțele judecătorești nu au examinat obiectiv, sub toate aspectele probele pârâtului, declarațiile participanților la proces administrate în cadrul cercetării judecătorești, precum și n-au studiat în ansamblu toate probele administrate de părți la actele cauzei, și prin urmare au emis o hotărâre neîntemeiată și ilegală. Instanța de apel greșit a constatat că termenul de adresare cu cerere în contencios administrativ a început să curgă de la data comunicării răspunsului la cererea prealabilă, sau de la data expirării termenului de 30 de zile în care autoritățile indicate erau obligate să examineze cererea prealabilă.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

După cum rezultă din speță litigiul a fost inițiat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Curtea de Apel Chișinău a emis decizia contestată la 03 iulie 2019. Raisa Fominih, reprezentată de avocatul Alexandru Bodrug, a depus recurs. Astfel, cererea de recurs depusă la data de 05 iulie 2019, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2, 3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând temeiurile recursului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2,3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Raisa Fominih, reprezentată de avocatul Alexandru Bodrug, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter

devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului consideră că recursul depus de Raisa Fominih, reprezentată de avocatul Alexandru Bodrug, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2,3,4) al Codului de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 433 lit. a) al Cod de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Raisa Fominih, reprezentată de avocatul Alexandru Bodrug, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru